

КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»

Поезія – це мова неосяжна

Методичний кейс

до Всесвітнього дня поезії

Зоя Жеребкіна, завідувач бібліотеки,

Ганна Павлова, бібліотекар

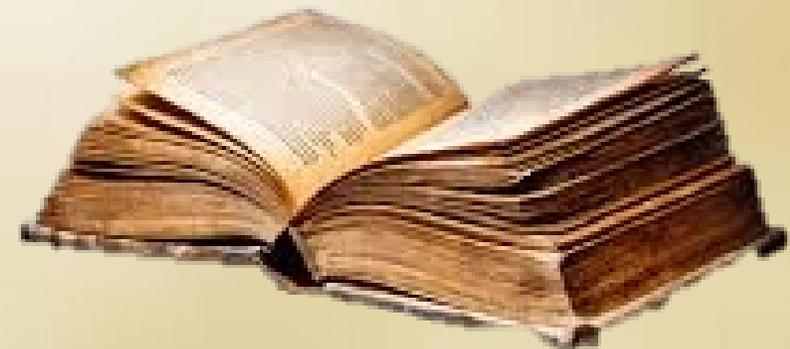
У 1999 році на 30-й сесії генеральної конференції ЮНЕСКО
було вирішено відзначати
21 березня Всесвітній день поезії.

«*Поезія* може стати відповіддю на найгостріші та найглибші духовні питання сучасної людини, але для цього необхідно повернути до неї широку суспільну увагу.

Крім того, *Всесвітній день поезії* повинен дати можливість ширше заявити про себе невеликим видавництвам,

чиїми зусиллями, переважно, доходить до читачів творчість сучасних поетів, літературним клубам, які відроджують одвічну традицію живого поетичного слова» – так визначено в Рішенні ЮНЕСКО.

Мета Всесвітнього дня поезії — підтримати поезію, як мистецтво, що збагачує культуру, об'єднує людей, сприяє діалогу між народами та розумінню.

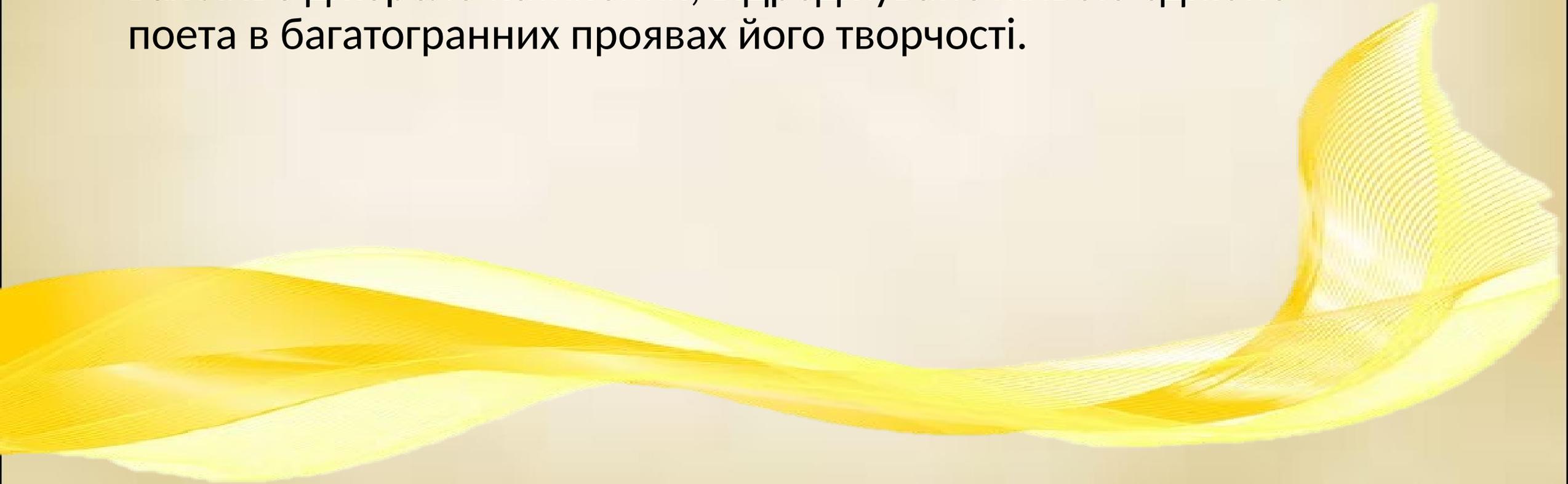

Ліна Костенко

Поезія — це дійсно діалог між культурами.

Вона необхідна для гармонійної взаємодії між різними суспільствами.

Заохочення поетичної творчості, її поширення та перекладу — один із чинників сприяння культурному різноманіттю, життєво важливе джерело натхнення, відроджуване живою єдністю поета в багатогранних проявах його творчості.

Символічним знаком поезії є **крилатий кінь Пегас**.
«Крилатість» поезії – одна з важливих її якостей.

Цитати відомих письменників і мислителів про поезію

Поезія привідкриває покривало над прихованою красою світу,

вона знайомить нас із незнайомим.

Шеллі, Персі Бішші, англійський поет епохи романтизму

Поезія – це найвеличніша форма, у яку може втілитися людська думка.

Поезія так відрізняється від прози, як танець від прогулянки пішки.

Поезія повинна жити. Нам усім слід навчитися танцювати під її музику.

Альфонс де Ламартін, французький письменник

Цитати відомих письменників і мислителів про поезію

Ніхто не може бути гарним поетом... без душевного вогню і без деякого натхнення,
свого роду божевілля.

Демокрит, давньогрецький філософ

Поезія — це щось більше, ніж самі поети, щось поза ними, понад ними!
Перед нею безсилі революції.

Жорж Санд, французька письменниця

Поезії, й тільки поезії, має належати в мистецтві мовлення першість.
Це — споконвічна мова богів. Поет, за словами Платона, засідаючи на триніжку муз, охоплений натхненням, виливає із себе все, що прийде на його уста, немов струмінь джерела; він не обдумує та не зважує своїх слів, і вони течуть із нього в нескінченному різноманітті барв, суперечливі за своєю суттю, і не плавно й рівно, а поривами.

*Мішель де Монтень, французький філософ
і письменник епохи Відродження*

Що таке поезія? – Це відчуття минулого світу і майбутнього.
Лорд Байрон, англійський поет

*О слово! Будь мечем моїм!
Ні, сонцем стань! Вгорі спинися,
Осяй мій край і розлетися
Дощами судними над ним.*

Леся Українка

Живе поетичне слово — це не просто слова, а вічно актуальні, емоційно насичені рядки, що передають дух народу, його історію та почуття.

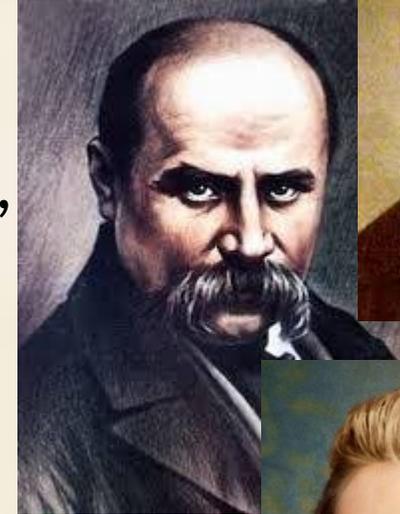
Воно здатне запалювати душу, надихати, об'єднувати, бути правдивим відображенням дійсності.

Сузір'я видатних поетів-класиків

Видатні українські поети, класики української літератури, які зробили величезний внесок у розвиток поезії та культури України: *Григорій Сковорода, Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка.*

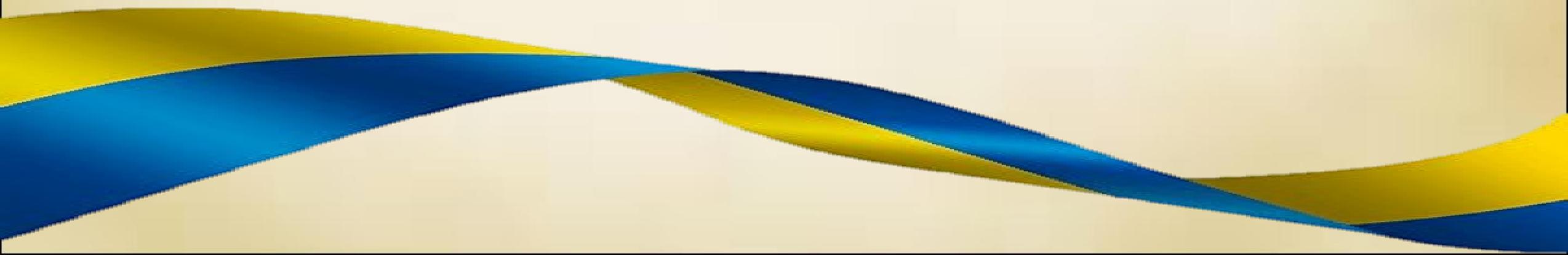
Вони писали в різних жанрах, зокрема поезії, драмі, прозі, але саме **їхня поетична спадщина є однією з найважливіших.**

Сузір'я видатних поетів ХХ – ХХІ сторіччя

Українська поезія ХХ – ХХІ сторіччя — це багатий період, що охоплює різноманітні течії та епохи: футуризм, модернізм, «розстріляне відродження», «шістдесятники», що протистояли тоталітаризму, та постмодерністи, які сформували сучасний літературний ландшафт.

Цей період відзначений репресіями, Другою світовою, російсько-українською війнами та героїчним утвердженням української ідентичності, що знайшло відображення в глибокій філософській, громадянській та ліричній поезії, збагачуючи її новітніми формами та світовим визнанням, наголошуючи на незнищенності духу.

Сузір'я видатних поетів ХХ – ХХІ сторіччя

Класична пластика, і контур
строгий,
І логіки залізна течія —
Оце твоя, поезіє, дорога.

Леконт Деліль, Жозе Ередія,
Парнаських зір незахідне сузір'я
Зведуть тебе на справжнє
верхогір'я.

Микола Зеров

Поезіє, красо моя, окрасо,
я перед тебе чи до тебе жив?

Василь Стус

О слово! Будь мечем моїм!
Ні, сонцем стань! Вгорі спинися,
Осяй мій край і розлетися
Дощами судними над ним.

Олександр Олесь

Сузір'я видатних поетів ХХ – ХХІ сторіччя

УКРАЇНІ

Плюндруються твої сади,
Твоє чужинець поле крає.
Вже лицарів твоїх сліди
У полі вітер замітає.

Та все ж люблю тебе, ясна,
Як гнаний син нещасну матір.
Тобі по краплі, всю, до дна
Готовий кров свою віддати.

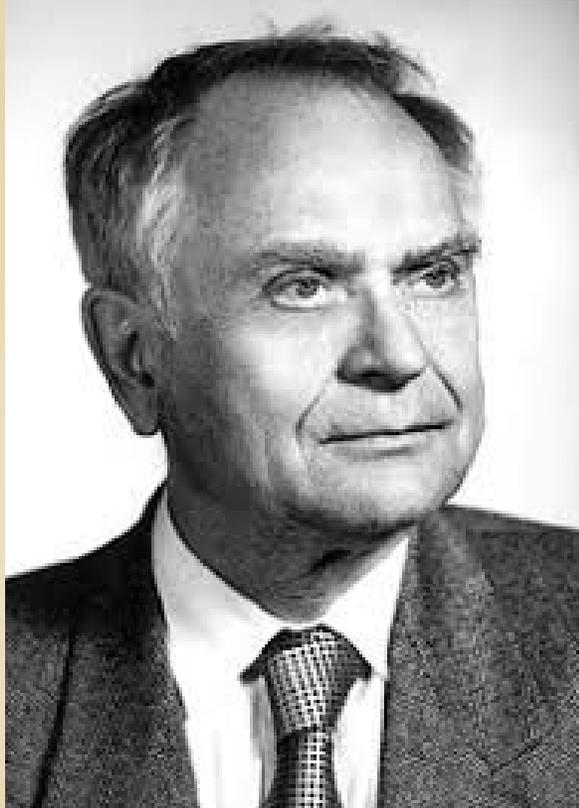
І не страшить мене Сибір,
І не страшать кайданів дзвони.
Велика Україно, вір:
За тебе встануть ще мільйони.

І лицемір'я упаде,
І славословіє погине.
Розправить крила молоде
Безсмертне плем'я України!

[Олесь Гончар](#), 1941, Харків

Сузір'я видатних поетів ХХ – ХХІ сторіччя

Якщо дивитись в небеса
Вночі, як зір стоїть яса, –
В космічних безмірів величчя,
Зринає там твоя коса,
Твоє чоло, твоє обличчя...
Та я не тішуся твоїм
Небесним образом, богине,
Зійди сюди, зайди в мій дім,
Побудь зі мною дві хвилини,
І те, що я тобі повім,
В твоєму серці не загине.
Я грішник. Я тебе люблю
За те, що ти, дитя небесне,
Моїх провин ганебну тлю,
Гіркотну трину з кукілю
Ховаєш в своє серце чесне.

[Дмитро Павличко](#)

Сузір'я видатних поетів ХХ – ХХІ сторіччя

Терпи, терпи — терпець тебе шліфує,
сталить твій дух — тож і терпи, терпи.
Ніхто тебе з недолі не врятує,
ніхто не зіб'є з власної тропи.

На ній і стій, і стрій — допоки скону,
допоки світу й сонця — стій і стій.
Хай шлях — до раю, пекла чи полону —
усе пройди і винести зумій.

Торуй свій шлях — той, що твоїм назвався,
той, що обрав тебе навіки вік.
До нього змалку ти заповідався
до нього сам Господь тебе прирік.

[Василь Стус](#)

Сузір'я видатних поетів ХХ – ХХІ сторіччя

ПРИСУД

Ані шаблі, ані ножа
Не схрестити в останнім герці:
Та ж камінно-мертва душа,
Те ж безлюбє і чорне серце.

Вже нема хуторів і держав,
Тільки — трупи в житах, тільки — трупи
Та від хрипу кривава іржа,
Що замкнула посинілі губи...

Може, скажеш — зійде! Проросте! —
Поміж ребрами хат, по дорогах
Диким зіллям займається степ
І регочеться з неба і з Бога.

Диким, древнім монгольським виттям
Необмежена тиша заводить:
Сірим попелом стало життя
Під огнем степової свободи.

Але сонце не згасло. Горить,
Незворушне, байдуже тіло,
І освітлює тишу безсилу
Летаргічних століть.

[Євген Маланюк](#)

Сузір'я видатних поетів ХХ – ХХІ сторіччя

Ліна Василівна Костенко — українська поетеса-шістдесятниця, письменниця дисидентка.

Авторка поетичних збірок: «Проміння землі», «Вітрила», «Мандрівки серця», «Над берегами вічної ріки», «Неповторність», «Сад нетанучих скульптур», роману у віршах «Маруся Чурай», поеми «Берестечко», «Гіацинтове сонце», «Мадонна перехресть», «Річка Геракліта», «Триста поезій. Вибране»; поем «Дума про братів Неазовських», «Скіфська одіссея», «Сніг у Флоренції».

Лауреатка Шевченківської премії (1987, за роман «Маруся Чурай» і збірку «Неповторність»), Премії Антоновичів (1989, за «Сад нетанучих скульптур»), кавалерка Ордену Почесного легіону (2022).

Сузір'я видатних поетів ХХ – ХХІ сторіччя

Хай буде легко. Дотиком пера.
Хай буде вічно. Спомином пресвітлим.
Цей білий світ — березова кора,
по чорних днях побілена десь звідтам.

Сьогодні сніг іти вже поривавсь.
Сьогодні осінь похлинулась димом.
Хай буде гірко. Спогадом про Вас.
Хай буде світло, спогадом предивним.

Хай не розбудить смутку телефон.
Нехай печаль не зрушиться листами.
Хай буде легко. Це був тільки сон,
що ледь торкнувся пам'яті вустами.

[Ліна Костенко](#)

Сузір'я видатних поетів ХХ – ХХІ сторіччя

Іван Антонович Малкович — український поет і видавець, власник і директор видавництва А-ба-ба-га-ла-ма-га.

Автор поетичних збірок: «Білий камінь», «Ключ», «Вірші», «Із янголом на плечі», «Вірші на зиму», «Все поруч», «Подорожник», «Подорожник з новими віршами», «Яксунині береги».

Лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка.

Живе й працює в Києві.

Сузір'я видатних поетів ХХ – ХХІ сторіччя

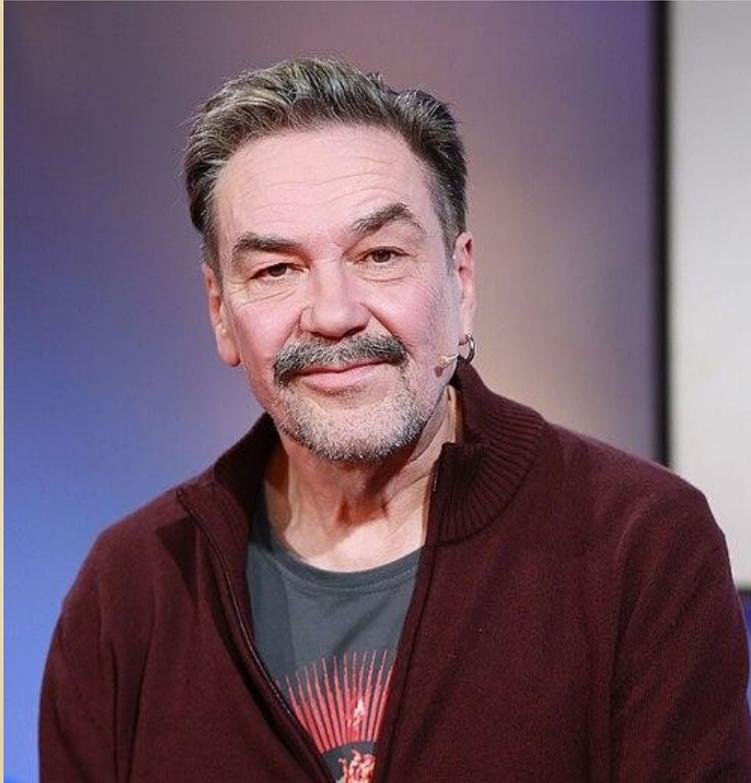
РОСА

Відпадає світу кора,
видно нерви живі.
Лиш роса, як небесна ікра,
мерехтить на траві.
Йдуть останні. Вгорнулись в ясу,
наче з неба посли.
Позбирали святу росу,
на базар понесли.

Іван Малкович

Сузір'я видатних поетів ХХ – ХХІ сторіччя

[Юрій Ігорович Андрухович](#) — український поет, прозаїк, перекладач, представник постмодернізму в літературі, есеїст.

Кандидат філологічних наук.

Живе і працює в Івано-Франківську.

Один із засновників постмодерністської течії в українській літературі, яку умовно називають «Станіславським феноменом».

Представники цього напрямку активно розробляють поетику «карнавального» письма.

Автор збірок поезій: «Небо і площі», «Середмістя», «Екзотичні птахи і рослини»,

«Пісні для Мертвого півня»; романів: «Рекреації», «Московіада», «Перверзія», «Дванадцять обручів», «Таємниця. Замість роману», книг есеїв: «Дезорієнтація на місцевості», «Диявол ховається в сирі», «Тут похований Фантомас».

Сузір'я видатних поетів ХХ – ХХІ сторіччя

БІБЛІОТЕКА

ми шукаємо щонайточніших знань
драбинами сходимо на вищі поверхи книгозбірні
нишпоримо по стелажах спільно з павуками
здіймаючи крейдянні хмари під стелею
мов на вершині стрімкої вежі
почуємося повітряними гімнастами
аж забиває дух і ледве
втримуєм рівновагу
поринаємо в найтовщі томи без надії колись вибратися
книги поглинають нас як моря
хапаємось руками за різьблені виступи
сяк-так тримаємось на поверхні
і коли вже цілком підупадем на силі
засапані обсипані штукатуркою
здається знаходимо
в гущавині сап'янів та коленкорів
притулене до стіни
легке і тепле
гніздо
вуличної ластівки

[Юрій Андрухович](#)

Сузір'я видатних поетів ХХ – ХХІ сторіччя

Оксана Стефанівна Забужко — українська письменниця, феміністська літературознавиця, поетеса, есеїстка, публіцистка, викладачка.

Ключовими у творчості Оксани Забужко є теми української національної ідентичності та гендеру.

Вона є лауреаткою народних та іноземних премій, стипендіаткою Фулбрайта, викладачкою українських студій у Гарвардському та Піттсбурзькому університетах і популяризаторкою України на міжнародній арені.

Її тексти адаптують численні театри України, Європи та Північної Америки.

Автор збірок поезій: «Травневий іній», «Диригент останньої свічки», «Автостоп», «Новий закон Архімеда», «Друга спроба. Вибране», «Вибрані вірші» 1980—2013.

Сузір'я видатних поетів ХХ – ХХІ сторіччя

ТЕОРЕМА

Поглядом теплим, тяжким запали мені губи. Мовчи.

— Як називався той фільм Пазоліні?

— Либонь, “Теорема”...

І по хребту опливають, як віск по свічі,

Росні мурашки жаского і ніжного трему,

А по стемнілому склу — за змією огниста змія

Повз “двірники”, як повз болісно зламані брови:

Хтось від’їжджає (ця роля щоразу — моя) —

Хтось на пероні стоїть у нестерпній підсвітці любови.

Дощ переходить у сніг (це простий операторський трюк),

Прожовть ївка ліхтарняна пластовнями сіється з неба...

Хтось на пероні стоїть в порожнечі завішених рук,

Скутий страхом — позирнуть тепер збоку на себе.

Губи язиком обвів — мов заклеїв листа

Ще-ненаписаним:

— Знаєш, від цього — вмирають...

Темно горять небеса. Де рознято обійми — zostавсь

Простір, як аркуш паперу з обірваним краєм.

Ох, не вмирають! Насправді вмирають — не так

(Як — не скажу, остуджаючи губи на вітрі...).

Сніг опадає — мов згряя підстрелених птах.

Лунко пустіє перон.

Насуваються титри.

[Оксана Забужко](#)

Сузір'я видатних поетів ХХ – ХХІ сторіччя

[Галина Григорівна Крук](#) — українська поетка, літературознавиця, перекладачка.

Член Асоціації українських письменників (2001) та Українського ПЕН.

Авторка поетичних збірок: «Мандри у пошуках дому», «Сліди на піску», «Обличчя поза світлиною» та «Спів/існування», «Доросла», «Стається і не перестає», а також численних публікацій у літературній періодиці.

Поетичні та прозові твори перекладалися англійською, німецькою, шведською, польською, литовською, сербською, хорватською, португальською, вірменською та іншими мовами.

Вірші та оповідання для дітей друкувалися в дитячих часописах та антологіях («Казки Старого Лева», «Зелене око», «Мама по скайпу»).

Авторка книжок «Марко мандрує довкола світу» і «Важко бути найменшим», перекладених 15-ма мовами (міжнародний проєкт літератури для дітей «Step by step», Нідерланди).

Сузір'я видатних поетів ХХ – ХХІ сторіччя

Якоїсь ранньої осені,
коли нав'язливі мухи думок
не зуміють добудитися тебе на світанку,
на тому останньому плацдармі сну,
з якого вже нема куди відступати,
ти озирнешся на все це,
мовби побачивши вперше:
будиночок на згір'ї,
весь у зарослях дикого винограду
і розхристаних хризантем,
аскетичне ліжко,
яке пам'ятає всі проказані тут молитви,
складний чоловік за стіною,
з яким не склалося...
Визнай свою поразку,
врешті визнай свою поразку!

Цієї зраненої осені,
що, як відсталий від своїх комбатант,
знесилено тягне за собою
кривавий слід – подалі від людей,
подалі від їх захриплого
радіоприймача,
який щогодини передає новини
з лінії фронту,
подалі від лінії фронту,
яка ніколи не буває прямою,
як горизонт,
а вже краще сказати – ламаною,
як мова на окупованій території,
як кардіограма твого серця,
яке ще б'ється саме зі собою
за право не битися.

[Галина Крук](#)

Сузір'я видатних поетів ХХ – ХХІ сторіччя

[Жадан Сергій Вікторович](#) — український письменник, перекладач, громадський діяч, фронтмен гуртів «Жадан і Собаки» та «Лінія Маннергейма». Автор поетичних збірок: «Генерал Юда», «Цитатник: Вірші для коханок і коханців», «Пепсі», «Балади про війну і відбудову: Нова книга віршів», «Історія культури початку століття», «Марадона: Нова книга віршів», «Ефіопія», «Вогнепальні й ножові», «Життя Марії: Книга віршів і перекладів», «Тамплієри: Нові вірші», «Антенa», «Список кораблів: Нові вірші», «Псалом авіації», «Скрипниківка».

Сергій Жадан – активний організатор літературного життя України та учасник мультимедійних мистецьких проєктів, ведучий на радіо «Тризуб ФМ», «Радіо НВ».

Із березня 2024 року – військовослужбовець бригади «Хартія» Національної гвардії України.

Живе і працює в Харкові.

Регулярно виступає зі своїми творами в різних містах України та Західної Європи.

Сузір'я видатних поетів ХХ–ХХІ сторіччя

За хвилину до того, як випаде дощ,
ти відчуєш, як шкіра вібрує під тиском
ще не випалих крапель, що ляжуть уздовж
твого тіла і враз його стиснуть.
Так легкі голуби, на вулицях кинуті,
відчувають смак їжі за мить до годівлі,
так солдат, що за хвилю повинен загинути,
відчуває деформації у власному тілі.
Сміх, що має до мене на завтра прийти,
розпізнаю сьогодні поміж плачу я.
За хвилину до того, як з'явишся ти, —
я тебе передчую.

[Сергій Жадан](#)

Справжня поезія — безсмертна.

Вона приходить до нас через час і простір, торкається нашої душі так само, як і сучасна.

Так, поезія — це голос істини, голос правди.

Той, хто чує його, здатний піднятися на вершини духу, згуртувати націю, об'єднати людство.

Поезія єднає.

Якщо вам подобаються однакові вірші, цілком можливо, ви станете чудовими співрозмовниками та друзями.

Схожі поетичні смаки говорять про схоже світовідчуття, а отже, про десятки спільних ниточок, які можуть між вами протягнутися.

Поділіться з друзями улюбленим віршем – і, можливо, відкриєте когось із дуже неочікуваного боку.

Поезія лікує, надихає, розчулює, смішить.

Вона не вимагає від вас багато уваги й часу.

Але якщо ви все ж знайдете для неї трохи місця у своєму житті, вона вам неодмінно віддячить.

Всесвітній день поезії – гарна нагода піклуватися про свою книжкову полицю – поповнити її поезією.

День поезії — це можливість вшанувати силу слова, розвивати творчі здібності та відкривати для себе глибину поетичної думки, що відображає історію, боротьбу, прагнення до свободи, особливо для українців.

Методичний кейс

Тематичні матеріали:

- [Гальченко Л. Антологія української любовної лірики. До Всесвітнього дня поезії : сценарій / Л. Гальченко. URL: http://unbib.mk.ua/index.php/2009-06-11-15-23-30/63-2010-11-04-18-43-58/1275--2015.html](http://unbib.mk.ua/index.php/2009-06-11-15-23-30/63-2010-11-04-18-43-58/1275--2015.html)
- Ковбасюк В. Сценарій до Всесвітнього дня поезії / Ковбасюк В. URL: <https://naurok.com.ua/scenariy-do-vesvitnogo-dnya-poezi-153437.html>
- «Люблю слова. Їх музика іскриста...» : сценарій мистецького вечора до Всесвітнього дня поезії. URL: http://nmck-volyn.com.ua/scenarios_detail.php?id=685
- Малиновська Л. В. Поезія — це...: вислови до Тижня поезії / Малиновська Л. В. // Всеосвіта. URL: <https://vseosvita.ua/library/poeziia-tse-vyslovy-do-tyzhnia-poezii-799694.html>
- Матеріали до Всесвітнього дня поезії / На Урок. URL: <https://naurok.com.ua/calendar/march/vsesvitniy-den-poezi>
- Нефьодова Л. М. Всесвітній день поезії: [Презентація] / Нефьодова Л. М. // Всеосвіта. URL: <https://vseosvita.ua/library/vsesvitnij-den-poezii-493541.html>
- Підручняк О. Сценарій літературного вечора поезії «Берегині нашої духовності» / О. Підручняк. URL: <https://gapon.te.ua/metodichna-skarbnitsya/stsenarii-vykhovnykh-zakhodiv/item/895-stsenarii-literaturnoho-vechora-poezii-berehyni-nashoi-dukhovnosti-avtor-uchytel-tkh-opidruchniak>
- Поетика / Бібліотека української поезії. URL: <https://poetyka.uazone.net/>
- Поцілуйко О. Я. Вечір поезії «Струни душі» : сценарій / О. Я. Поцілуйко. URL: <https://naurok.com.ua/scenariy-vechir-poezi-struni-dushi-400565.html>
- Ротар В. С. Сценарій літературно-музичного свята «Поети для усіх століть...». URL: <https://naurok.com.ua/scenariy-literaturno-muzichnogo-svyata-poeti-dlya-usih-stolit-268246.html>

Відеоогляд:

- 21 березня – Всесвітній день поезії. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=FOm2CPPQTTo>
- Всесвітній день поезії: поезія зцілює душу, а іноді навіть рятує життя... URL: <https://www.youtube.com/watch?v=NkkkeNhwyYs>
- Іван Малкович. «Люблю тебе впізнавати на всіх картах світу...». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=7Nvslgwt5L4>
- Сергій Жадан. «Історія культури початку століття». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=a9GhiOjImdc>

Відвідайте сайт Харківської академії неперервної освіти

<http://edu-post-diploma.kharkov.ua/>

Із метою інформаційно-методичної підтримки педагогічних і бібліотечних працівників Харківщини на сайті створено розділ «Бібліотека», який поділяється на підрозділи: *Видання Академії, Підручники та Шкільні бібліотеки.*

У цих підрозділах можна знайти інформацію:

- про надходження підручників до області;
- рекомендації щодо відбору підручників;
- кейси матеріалів методичних вебсемінарів, які розкривають систему роботи шкільних бібліотек в умовах дистанційного навчання та воєнного стану;
- щомісячні Календарі знаменних і пам'ятних дат;
- буктрейлери, презентації, слайд-шоу до знаменних дат і подій тощо.

Підпишіться на YouTube-канал бібліотеки Харківської академії неперервної освіти

Шукаєте натхнення чи нові ідеї для шкільної бібліотеки?

YouTube-канал бібліотеки Харківської академії неперервної освіти — простір, де досвід перетворюється на відеоформат.

Що ви знайдете на каналі:

✓ буктрейлери, слайд-шоу, презентації, віртуальні виставки до знаменних дат і подій, багато корисних і цікавих матеріалів.

Підпишіться, щоб не пропустити актуальні оновлення для вашого професійного портфоліо!

<https://www.youtube.com/channel/UctI32PsIt90H0bYwdY-T8rw>

Дякуємо за увагу!

